

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13969,Niezalezne-Slowo.html>
19.05.2024, 12:52

Niezależne Słowo

"Niezależne Słowo", podtytuł: „Pismo MKZ NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, wydawane 17 II – 4 XII 1981 w Wałbrzychu; kontynuacja „Biuletynu Informacyjnego” MKZ NSZZ „S” woj. wałbrzyskiego; od nr. 5 z podtytułem: „Tygodnik MKZ NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, od nr. 21: „Tygodnik NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, od nr. 36: „Biuletyn NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”.

Ukazało się 49 nr. o obj. 8-10 s. w formacie A4, drukowanych techniką sitodruku i na offsecie w Wałbrzyskich Zakładach Graficznych Kalkomania (skład) i w Wałbrzychu w nakładzie 10 tys. egz. (wydania specjalne 5 tys. egz.); tygodnik, ilustrowane. Nr 50 wydrukowany 11 XII 1980 został zniszczony 13 XII 1981 przez SB, ocalał 1 egz. Ukazały się następujące, nienumerowane dodatki, nr. i wydania specjalne: dodatek nadzwyczajny do nr. 6 "Relacja z marcowych wydarzeń z Bydgoszczy", dodatek nadzwyczajny do nr. 7, dodatek nadzwyczajny do nr. 15 zawierający projekt struktury „S”, nr 23a zawierający projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i samorządzie pracowniczym, nr 27a poświęcony rocznicy strajków sierpniowych 1980, do nr. 21-29 i 41/42 fragmenty książki "Rozmowy ze Stalinem" Milovana Džilasa.

W składzie redakcji: Antoni Matuszkiewicz (redaktor naczelny), Paweł Bryszkowski, Krystyna Hajduga (redaktor techniczny), Paweł Jach (opracowanie graficzne), Alina Janik, Tadeusz Patulski, Grzegorz Skiba, Mirosław Sośnicki, Marek Szelażek, Marek Woner, Alicja Stańczak, Jan Araszkiwicz.

Pismo relacjonowało bieżące życie „S”, zawierało bogatą publicystykę polemiczną dot. spraw kraju i Regionu, zamieszczało reportaże i artykuły interwencyjne odnoszące się sytuacji w Wałbrzychu i woj. wałbrzyskim, poparte dokumentacją fotograficzną. Publikowano felietony, wywiady

z działaczami związkowymi, przedruki z innych pism, materiały historyczno-patriotyczne, poezję (m.in. Mariana Jachimowicza), rysunki satyryczne, anegdota, wypowiedzi znanych satyryków, m.in. Jana Pietrzaka, Jacka Fedorowicza na tematy aktualne. Pojawiały się akcenty religijne (np.: przedruk kazania wygłoszonego w bazylice świdnickiej w intencji głodujących rolników). Sprawnie pracował dział sprawozdawczy: dziennikarze relacjonowali ważne wydarzenia z całego kraju, m.in. obrady I KZD, prowadzono serwis agencyjny, komentujący działalność związkową zagranicą. Pismo wyróżniało się demokratyczną strukturą kolegium redakcyjnego, autorzy mieli swobodę prezentowania swoich poglądów, często sprzecznych z innymi współautorami.

Kolportowane na terenie woj. wałbrzyskiego.

I 1982 – II 1985 i w 1988 wychodziła podziemna edycja pisma, ze zmieniającym się podtytułem: początkowo „Pismo NSZZ «Solidarność» w stanie wojennym”, nr. 7, 9, 13 (1982) i 14 (1983) „Biuletyn informacyjny NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, od nr. 20 (1984) „Pismo KKOR «Dolny Śląsk» w Wałbrzychu”, od nr. z 13 XII 1984 „Pismo NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, nr z 4 III 1988 „«Solidarność», NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”, nr z IX 1988 „«Solidarność», TKO NSZZ «Solidarność» woj. wałbrzyskiego”.

Ukazało się 25 nr. o obj. 1-2 s. w formacie A5, drukowanych na powielaczu w nakładzie 1-1,5 tys. egz.; wychodziło nieregularnie, docelowo jako miesięcznik; w I 1985 ukazał się dodatek „Głos Chłopski”.

Z podziemną edycją pisma związani byli m.in.: Mirosław Sośnicki, Edward Bielaszewski, Mieczysław Sajko, Jacek Sługocki, Helena Leusz, Bożena Łysoń.

W stanie wojennym relacjonowano represje wobec działaczy „S”, publikowano listy aresztowanych i zwolnionych z pracy, apelowano o pomoc dla rodzin represjonowanych, wzywano do udziału w nielegalnych demonstracjach i Mszach za Ojczyznę. Informowano o aktualnej sytuacji Związku w

Regionie i kraju. Po 1989 podawano głównie informacje bieżące z woj. wałbrzyskiego. W X 1989 „NS” zostało reaktywowane przez M. Sośnickiego (redaktor naczelny) i Antoniego Matuszkiewicza (z-ca redaktora nacz.); nr 1 jako „Tygodnik członków i sympatyków «Solidarności»”, od nr. 3 (1989): „Tygodnik Regionu Wałbrzyskiego”. Pismo prezentowało linię programową podobną do „NS” z 1981; więcej niż poprzednio miejsca poświęcano regionalnej kultury, dołączono: rozrywki umysłowe, horoskopy, konkursy, ciekawostki. Wychodziło do poł. 1990.

Agnieszka Klarman

[Region Dolny Śląsk, Wałbrzych](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)